

АФИНАДАҒЫ АДАМДАР ҚАНШАЛЫҚТЫ ЕРКІН БОЛДЫ?

ЗВ-бөлімі: Ежелгі Грекия

Оқу мақсаттары

- Афина мемлекетінде демократияның пайда болуын түсіндіру
- Ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау

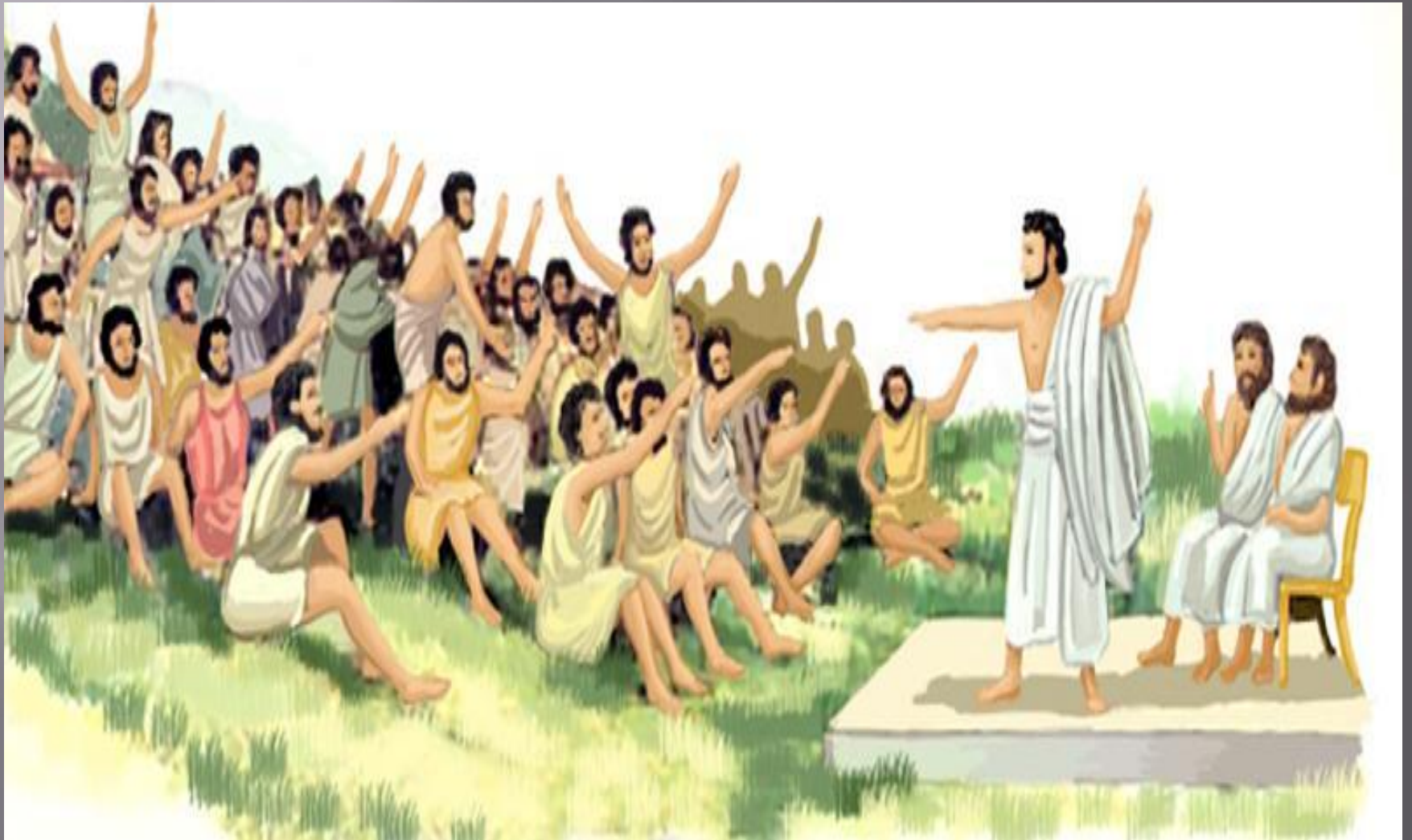
Бағалау критерийлері

- ▣ Оқушы Афин мемлекетінде демократияның орнауы тарихын баяндайды
- ▣ Оқушы Афина мемлекетіндегі демократияны суреттейді

КАРТА ДРЕВНЕЙ ГРЕЦИИ

Демократия (греч.) - ДЕМОСТЫҢ (халықтың) билігі

Демос

Кратос

халық билігі

билік

Демократия – «халықбилігі»

Устройство Древнеегипетского общества

Фараон

▶ **Вельможи**

▶ **Царские советники**

▶ **Военачальники**

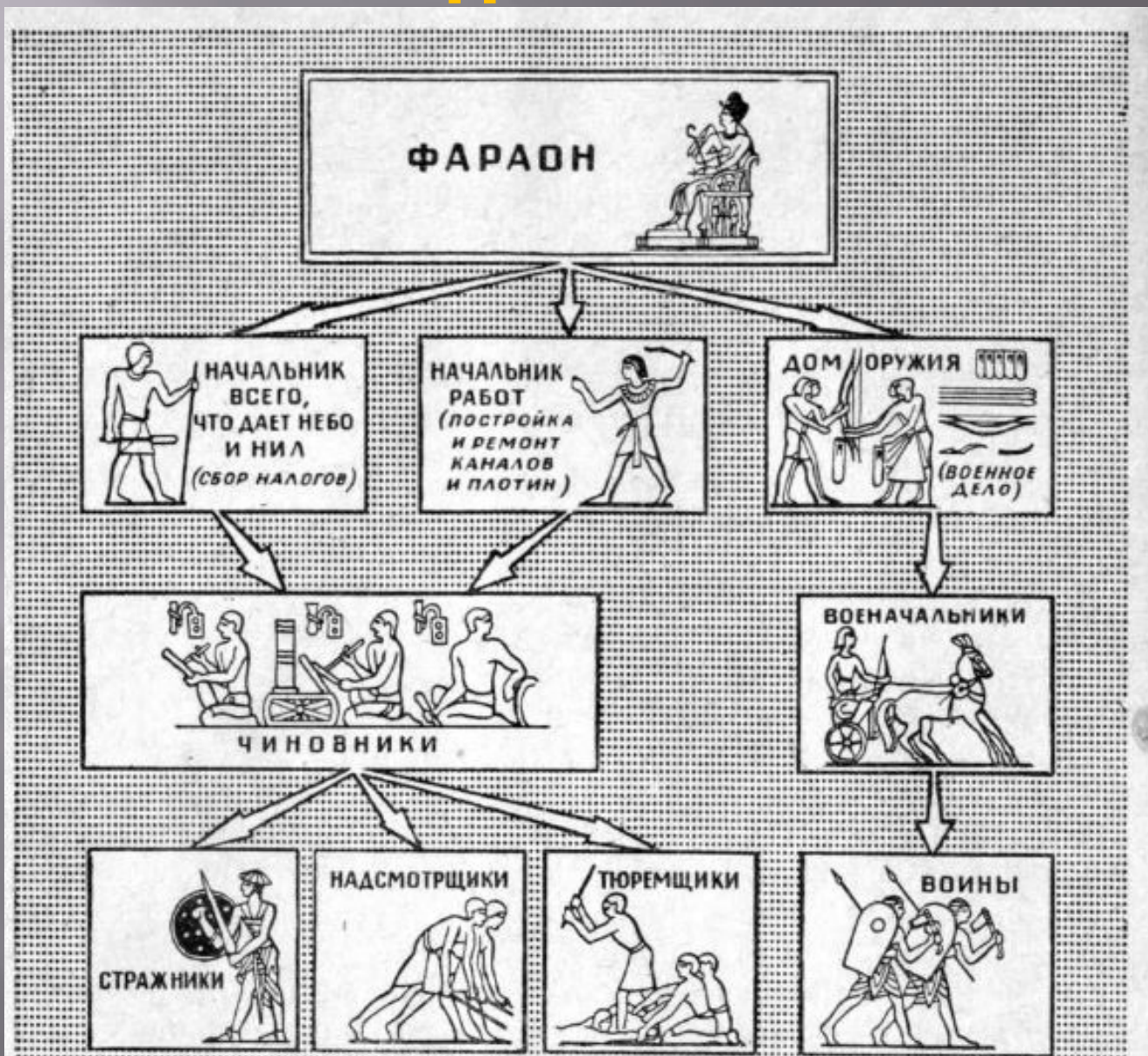
▶ **Писцы**

▶ **Земледельцы**

ремесленники

Ежелгі Мысырдағы мемлекеттік құрылыс

Афинадағы қоғамдық құрылыс

Атика тұрғындары

```
graph TD; A[Атика тұрғындары] --> B[ҚҰЛДАР]; A --> C[ЕРКІН АДАМДАР]; B --> D[Борышқор құлдар]; B --> E[Жатжерлік құлдар]; C --> F[Ақсүйектер]; C --> G[Демос];
```

ҚҰЛДАР

ЕРКІН АДАМДАР

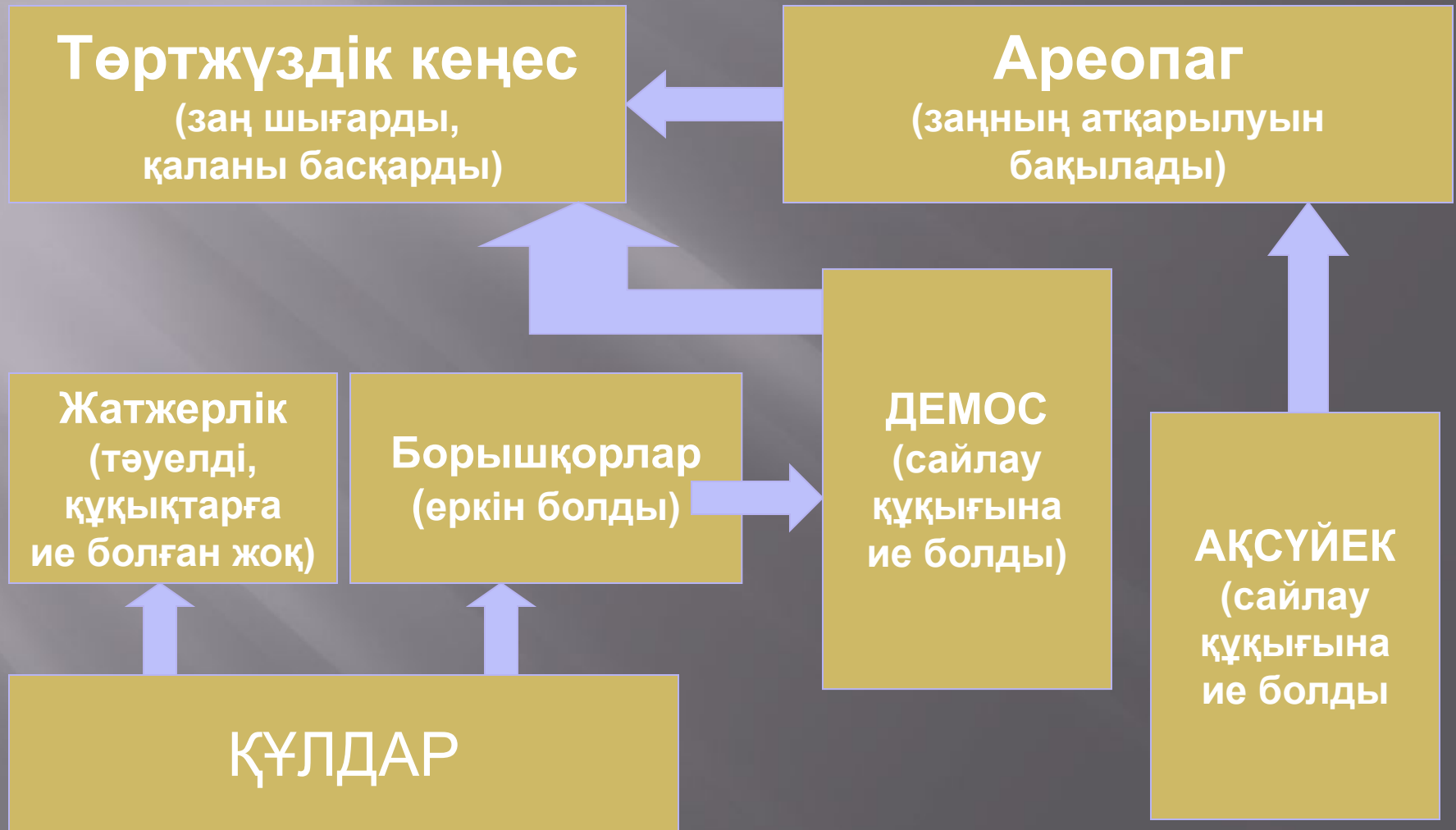
Борышқор
құлдар

Жатжерлік
құлдар

Ақсүйектер

Демос

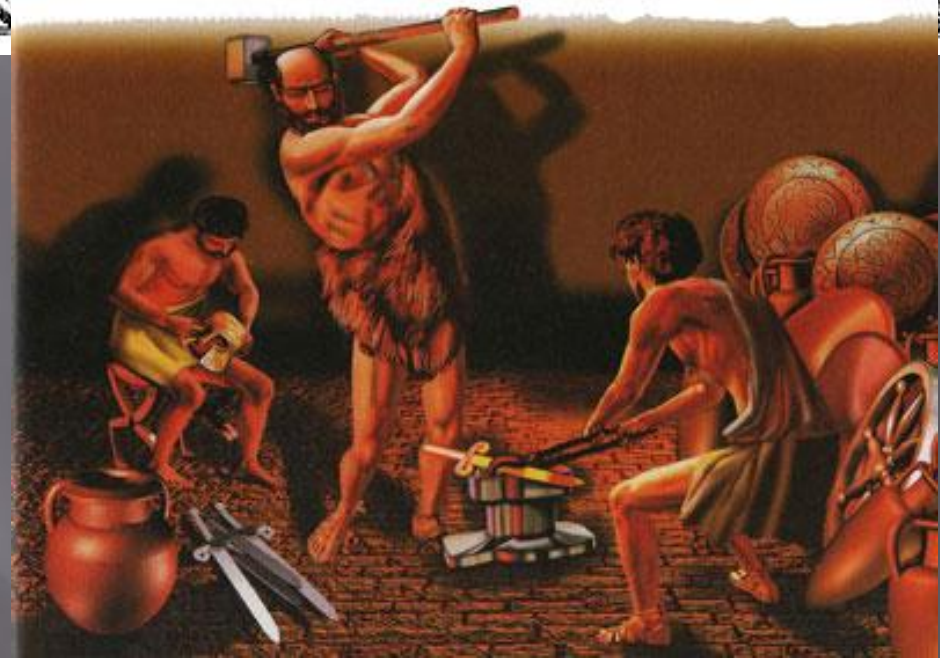
Солон реформасынан кейінгі Афинадағы демократия (б.з. дейінгі 594 жылдан)

Б.з. дейінгі VI ғ. басында демос пен ақсүйектер арасында көрес өршіді

Демос:

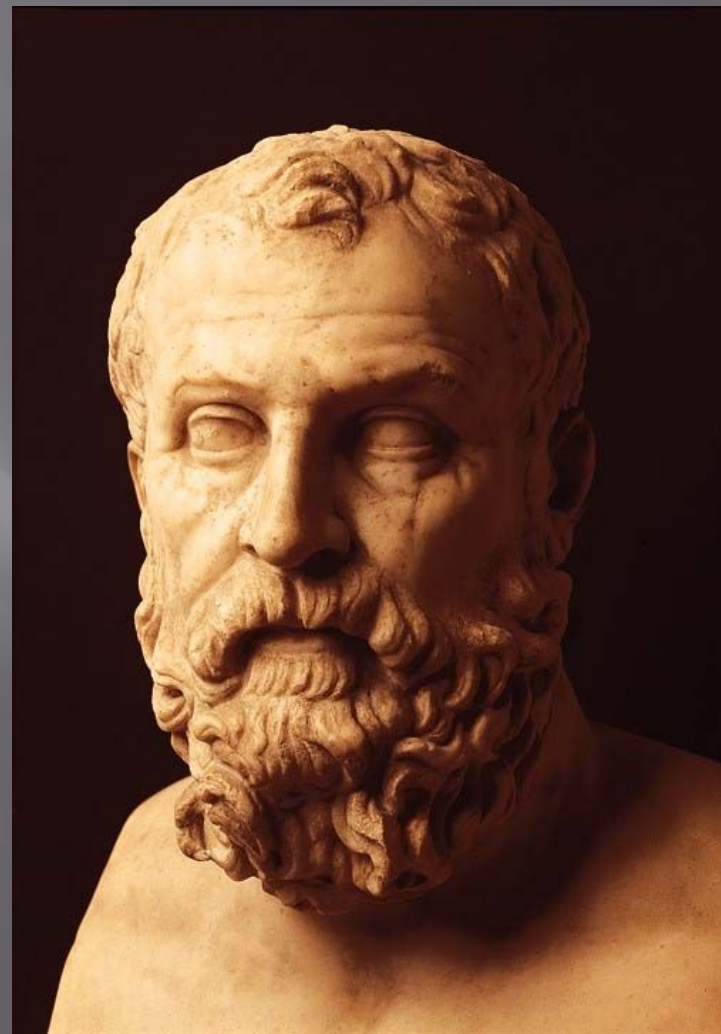
- 1) мемлекетті басқаруға қатысу құқығына ұмтылды;
- 2) Ақшалай кіріптарлықты тыйым салуды қалады;
- 3) жерді қайта бөлісуге ұмтылды.

Солонды тағайындауы

Халық
жиналысы

Солон

2. Солон реформалары

Б.з. дейінгі 594 жылы Солон реформалар жүргізді *(кейбір салалардағы өзгерістер)*.

1. Қарызгерлерді борыштарынан босату и Аттиканың еркін адамдарын жекелеген кіріптарлыққа және құлдыққа сатуға тыйым салуы;
2. Шаралар жүйесінің және таразы басының өзгеруі;
3. Сауда мен қолөнерді дамытуға ынталандыру;
4. Саяси реформа:
 - а) Аттиканың барлық ер адамдары азаматтар атанды, дүние мүлкінің көлеміне қарай 4 топқа бөлінді және олар әр түрлі құқықтар мен міндеттерге ие болды. : I – ақсүйектер, II – жасақ, III – демос, IV – құлдар;
 - б) Халық жиналысы халықтың мүддесін білдіретін ең жоғарғы орган болып саналды;
 - с) Халық соты(осыған дейін тек ақсүйектер арасынан ғана судьялар тағайындалса, енді кез келген судья бола алатын болды.

Тапсырма: айырмашылын көрсет

- Биліктің орнатылу тәсілінде (тағайындалу, сайлану, мұрагерлік арқылы берілу)

- Сайлау құқығы

Дескрипторлар:

- Оқушы Ежелгі Мысыр мен Афинадағы биліктің орнау тәсілдерінде айырмашылығын ажырата алады.
- Оқушы Ежелгі Мысыр мен Афинадағы сайлау құқықтарында айырмашылықтарын дұрыс ажырата біледі.

Тапсырма

- Оқушылардың «демократия» ұғымының мәнін түсінетіндігіне көз жеткізіңіз. Оларға қазіргі Қазақстандағы демократия жайлы ықшамдалған мәтін беріп, афиналық басқару жүйесінің қазіргі Қазақстанның басқару жүйесінен айырмашылықтары мен ұқсастықтарын салыстырып, ұқсастықтарды бір түспен, айырмашылығын басқа түспен бояуды сұраңыз.

Дескрипторлар:

- Оқушы афиналық басқару жүйесі мен қазіргі заманғы Қазақстандағы басқару жүйелері арасындағы 2 айырмашылықты көрсетеді
- Оқушы афиналық басқару жүйесі мен қазіргі заманғы Қазақстандағы басқару жүйелері арасындағы 3 айырмашылықты көрсетеді

**Оқушылардан демократияның
маңыздылығы жайлы қорытынды
жасауды сұраңыз.**

Экспресс-сауал

1 деңгей (міндетті) – оқушы 3 жауапқа дұрыс жауап берсе мақсатқа жеткен саналады

- Кім және қашан Афин мемлекетінде демократияны дамыта бастады?
- Демократия деген не?
- Афин мемлекетінде демократияның пайда болғаның көрсететін 2 дәлел келтіріңіз.

2 деңгей

- Афинада демократияның дамуының 2 себебін анықтаңыз (экономикалық және әлеуметтік)

3 деңгей –шығармашылық

- «Афинадағы қоғамдық құрылыс пен демократияның орнауы арасындағы қандай байланыс бар?» сұрағына жазбаша жауап беру

Дескрипторлар:

- Афин мемлекетінде демократияның орнауының дәлелі ретінде 3 өзара байланысты оқиғаны келтіреді.
- Афина мемлекетінде демократияның пайда болуының 2 себебін көрсетеді.
- Афинадағы демократиялық қоғамды сипаттау кезінде 3-5 арнайы терминдерді қолданады.
- Афинадағы қоғамдық құрылыс пен демократияның орнауы арасындағы өзара байланысты анықтайды.

Рефлексия

сабақ соңында оқушылар «Чемодан, қиян кескі шайқас, себет» тақырыбына рефлексия өткізеді:

- - нені білдім, нені үйрендім
- - нені түсінбедім
- - не қызықты болып қалды